

Metodika a pracovní postup

5. platná aktualizace: 1.1.2022

Ochrana dětí před škodlivými vlivy a předcházení jejich vzniku

Zpracováno: 9.8.2008, 20.8.2013, 4.8.2017, 18.3.2019, poslední aktualizace: 1.1.2022

Zpracovala: Mgr. Bc. Helena Jedináková

Článek 1 Zajištění činnosti

1.1 Činnosti

Pracovník na základě konkrétní situace zajistí činnosti, které bude s dítětem vykonávat /činnosti pracovník OSPODU spolu s rodinou a klíčovým pracovníkem zaznamenají do Individuálního plánu na ochranu dítěte a podle toho bude s rodinou spolupracovat, vhodné aby byl přítomen kurátor, pokud s dítětem spolupracuje. Na základě zjištěných informací, nabídneme rodině aktivity, které jsou pro ně vhodné. Př. rodina řeší problém s výchovou dítěte – pozveme je na společný výlet, kde s nimi můžeme být v bližším kontaktu a vysledovat chování dítěte a rodiče/

1.2 Činnosti v rámci sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi /dále jen SAS/

- ⇒ spolupracovat s rodinou v rámci SAS – v rozsahu činností v souladu s § 65 zákona č. 108/2006 Sb., zákona o sociálních službách, např.:
- dítěti zajistit vhodné kroužky, volnočasové aktivity -
 - nabídnout dítěti či zprostředkovat doučování
 - nabídnout dětem účast na akcích, výletech, besedách apod.
 - žije-li rodina v nevhodných podmínkách, pomoci rodině najít vhodné bydlení, pomoc vyřídit finance....
 - motivovat rodiče k rodičovské zodpovědnosti – řád pro dítě, odměny, pochvaly, tresty
 - pokud rodič sám jeví znaky nevhodného chování, pracovat s rodičem
 - podle konkrétního problému zajistit či zprostředkovat odbornou pomoc dítěti, popř. rodiči /
- ⇒ V rámci poskytování služby SAS pracovník nabízí rodině, která je vedena v evidenci OSPOD aktivity, které vykonává pracovník z pověření k výkonu SPOD. Tyto aktivity jsou nad rámec poskytování rozsahu činností v rámci SAS a jsou součástí IPODU.
- ⇒ Pro děti s rodiči máme vytvořen [klub „Hnízdečko“](#), kdy v rámci klubu pořádáme různé aktivity pro celé rodiny. Např.: čtenářský kroužek, hudební výchova, výtvarná výchova, zážitkové a poznávací výlety, jednodenní kulturní, společenské, tematické akce, víkendové pobyty, exkurze, vzdělávací aktivity – společné besedy, apod.
- ⇒ V rámci klubíku Hnízdečko realizujeme aktivity pro děti a jejich rodiče, kde se zaměřujeme na četbu, malování, hudbu. Klub jsme rozšířili o tzv. kreativní dílničky, kde společně s dětmi pomocí papíru, různého materiálu tvoříme různé výrobky a vyrábíme oděvy k zážitkovým akcím. Klubík jsme také rozšířili o jednoduché vaření a pečení s dětmi. Naším cílem je, aby děti zapojovaly fantazii, své zážitky a nové dovednosti uměly přetvořit do tvorby. Rozvíjely svou manuální zručnost, prostorovou představivost, učily se estetické výchově. U dětí navíc zjišťujeme jejich talent a snažíme se potom o jejich zapojení do různých kroužků.

1.3.1 Organizování klubíku – aktivity

- ⇒ rodinám organizujeme akce, které se zaměřují na rodinu a dítě

- ⇒ termíny konání a názvy jsou vždy součástí různých projektů a jsou naplánovány dopředu. Realizátor si naplánuje alespoň měsíc dopředu aktivity, které bude vykonávat spolu s rodinami
- ⇒ připraví si potřebný materiál. Pokud bude na programu vaření, připraví si ingredience na vaření, pokud bude s dětmi malovat, tak si připraví výtvarný materiál apod.
- ⇒ ředitelka úseku/koordinátor projektů zajistí potřebný materiál, pomůcky
- ⇒ pověřená osoba/realizátor zhotoví pozvánku
- ⇒ pověřená osoba pozvánky rozdává rodinám, které s námi spolupracují, pozvánky mohou rozdat i pracovníci SAS
- ⇒ podle konání oblasti, realizátor přichystá místnost k tomu určenou, zajistí popřípadě venkovní prostory, prezenční listinu
- ⇒ po skončení veškeré materiály pracovník založí do pořadače, včetně zápisu do elektronické složky
- ⇒ při organizování akcí postupujeme v jednotlivých krocích, které mají za cíl zabezpečit posilování znalostí, dovedností a schopností jednotlivých účastníků z řad rodin.

- ⇒ **Sestavování oblastí a konkrétních témat daných oblastí.** Pracovníci na společném setkání vydefinují oblasti a témata. Ředitelka se snaží tuto aktivitu zakomponovat do různých projektů. Projekty jsou vyhlašovány buď na 1 rok až tři roky, nemusí se jednat o kalendářní rok.

- ⇒ **Koordinace a realizace:** Ředitelka tuto aktivitu koordinuje, k její realizaci pověří pracovníky, tzv. realizátory.
 - ↳ Aktivitu organizuje a realizuje pověřený pracovník – sociální pracovník, může ji organizovat i realizovat terénní pracovník/pracovník v sociálních službách ale pod dozorem kompetentního pracovníka

- ⇒ **Časový harmonogram.** Časový harmonogram musí odpovídat zadání, ukotvenému v projektu. Většinou akce realizujeme cca 2 x až 4 x do měsíce v trvání cca 2 – 3 hodiny. Akce mohou probíhat dle zájmu rodin i v letních měsících.

- ⇒ **Oblasti a tematické zaměření.** Oblasti a tematické zaměření akcí musí odpovídat zadání, ukotvenému v projektu. Oblasti, na které se nejvíce zaměřujeme:
 - ↳ výchova, péče o dítě, vývoj dítě, vztahy v rodině, vzdělávání, finanční gramotnost, bydlení, sociálně patologické jevy, komunikace s OSPOD, úřady apod.
 - ↳ oblasti jsou zaměřeny na fantazii dětí, objevování jejich talentu, na společně strávený čas rodiče s dítětem

- ⇒ **Místo konání:** Místo konání může být v prostorách Týmu Hnízdo, ve venkovních prostorech. Pokud jdeme s rodinami na exkurze, kina, divadla a jiné – místo určení je podle místa, kam společně jdeme.

- ⇒ **Propagace.** Pro účely propagace akce je na každou akci vytvořen **plakátek** rozměru A4, opatřený logem donátora projektu a logem organizace, je na něm uvedeno místo konání, datum a čas. Plakát se umísťuje v prostorech Týmu Hnízdo. Zmenšená forma plakátu se distribuuje mezi potencionální zájemce z řad klientů, terénní pracovníci /realizátoři projektu/ plakátky nabízí klientům v terénu.

- ⇒ **Prezenční listiny.** V průběhu akce přítomní klienti svojí účast potvrzují podpisem na prezenční listinu. Prezenční listinu vytváří pověřený pracovník. Prezenční listina obsahuje logo donátora projektu a logo organizace, název a datum místa konání, místo konání.

- ⇒ **Ukončení, hodnocení.** Po akci je průběh zaznamenán **zápisem**, zápis obsahuje počet klientů. V zápisu se stručně popíše průběh, případně reakce přítomných klientů.
- ⇒ Klubík někdy navštěvují i sourozenci dětí, které s námi spolupracují v rámci SAS bez evidence v OSPOD.
- ⇒ Pokud s klienty realizujeme výlety, návštěvy kina, divadla, muzeí zúčastňujeme se jiných kulturních či poznávacích akcí, realizátor dopředu objedná místo pobytu, zajistí stravu, popřípadě autobus, zajistí jízdenky, vstupenky apod. Dle charakteru akce zajistí svačinky.
- ⇒ Pokud jdeme s rodinami mimo naše prostory, jedem na výlet či víkendový pobyt, realizátor dá podepsat rodičům prohlášení o bezinfekčnosti a o tom, že za své děti sami zodpovídají. Dopředu je informuje o podmínkách.
- ⇒ Přestože rodiče zodpovídají za své děti, podle počtu účastníků koordinátor zajišťuje doprovod v počtu tak, aby byla zajištěna jejich bezpečnost.

1.3.2 Besedy /viz samostatný dokument /Přednášková činnost.../

Článek 2

Personální zajištění

- ⇒ **sociální pracovníci splňující kvalifikační předpoklady** v souladu s § 110 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů.
- ⇒ Pokud pracovníci nesplňují kvalifikační předpoklady, vykonávají práci pod odborným dozorem pověřeného pracovníka, který splňuje kvalifikaci. Takto může činnost vykonávat pod dohledem maximálně do dvou let od nástupu do činností spojené s výkonem SPOD. Do té doby si musí kvalifikaci splnit. Jinak dále již tuto činnost z pověření SPOD nemůže vykonávat.

Článek 3

Výstupy, dokumentace

- ⇒ **Výstupy:** pozvánky, prezenční listiny, zápisy, informační materiály, popř. fotografie
- ⇒ **Pozor.:** pokud si pořizujeme fotografie a jsou na nich děti, musíme mít souhlasy zákonných zástupců dětí. Fotíme-li pouze dospělé, pak je žádáme o jejich souhlas. Pokud s focením nesouhlasí, nefotíme je.

Článek 4

Evidence, úschova, archivace

Počet účastníků, termíny akcí evidujeme v PC a v listinné podobě. Výstupy jsou zakládány do pořadače a elektronické složky. Originál přikládáme k projektům a jednu kopii do pořadače s názvem Činnosti z výkonu SPOD. Ve složce jsou jednotlivé akce rozděleny do samostatných průsvitných obalů, každý obsahuje kopii pozvánky, prezenční listinu, zápis, popř. materiály, výtvary. Pokud máme fotografie, ukládáme je v PC k projektům. Archivace a následná skartace se řídí podmínkami smlouvy donátora, ve většině případů se výstupy z projektů archivují 10 let.

Zpracovala: Mgr. Bc. Helena Jedináková

článek 1

Definice, příčiny sociálně patologických jevů

1.1 Ochrana dětí se zaměřuje především na prevenci:

- ⇒ zneužívání alkoholických nápojů dětmi
- ⇒ zneužívání omamných a psychotropních látek dětmi
- ⇒ závislosti dětí na hracích přístrojích
- ⇒ zanedbávání školní docházky či přípravy na budoucí povolání
- ⇒ negativních projevů dětí spočívajících v páchání trestné činnosti dětmi, v narušování veřejného pořádku
- ⇒ provozování prostituce dětmi a jejich účasti na vytváření pornografických produktů
- ⇒ negativního působení na děti v důsledku nevhodnosti prostředí, ve kterém se děti pohybují (např. prostředí, kde se provozuje nebo zprostředkovává prostituce, prostředí sekt)
- ⇒ projevů šikany dětí

1.2 Sociálně-patologické jevy:

je označení pro jevy a druhy chování, které nejsou v souladu s morálními, sociálními či právními normami. Toto konkrétní chování reprezentuje určitý typ deviací nebo úchylek a je ve společnosti považováno za pohoršující, nemorální, provokující, špatné a nebezpečné. Jako např.: záškoláctví, alkoholismus, gambling, drogy, kriminalita, nezaměstnanost, šikana, prostituce atd.

1.3 Příčiny vzniku patologických jevů:

Na sociálně patologické jevy má vliv především:

- ⇒ **prostředí**, ve kterém vznikají - dokud není těmto příčinám včas věnována pozornost pak vede snaha o zvládnutí pouze k určitému ovlivnění nebo řešení těchto důsledků
- ⇒ **výchova** v rodině je jedním z nejdůležitějších činitelů působících při vývoji, růstu a formování osobnosti dítěte. Aby dítě vyrůstalo zdárně a aby se rozvíjelo, musí být uspokojovány jeho základní psychologické potřeby. Je proto nutné, aby dítě doma cítilo zázemí, jistotu a stabilní prostředí, které mu umožní plně rozvinout své schopnosti a nabídne prostor k seberealizaci. Musí mít především pocit bezpečí, jistotu, vědět co smí nebo nesmí. K pocitu bezpečí patří i dobré vztahy mezi dospělými. Mnoho dětí má velké problémy, protože mu dospělí bezpečí neposkytují. Je důležité umět s dítětem strávit volný čas, povídat si s ním o jeho problémech a reagovat na to, co říká. Sledováním zájmů svých dětí, s kým se děti stýkají, jak se projevují ve škole, zda nejsou ponižovány svými kamarády apod., mohou rodiče děti před těmito negativními vlivy chránit a napomáhat jim k pocitu sebedůvěry a bezpečí. Reakce dítěte, které je svým okolím ponižováno nebo nadměrně kritizováno bývá různá. Svoji nejistotu může kompenzovat agresivním napadáním slabších

vrstevníků, to může být začátkem šikany. Opačným případem může být i to, že se dítě uzavře do sebe, nekomunikuje se svým okolím a tváří se jako by nebylo

⇒ **konflikty v rodině**

⇒ mimořádně nebezpečný je však i vliv **sdělovacích prostředků**. Násilí se projevuje i v programech určených pro děti a mládež. Literatura, film i televize přináší stále více brutality, to přináší na dětskou psychiku nepříznivé vlivy, které jsou pro citlivou dětskou duši mnohem nebezpečnější, než pro člověka dospělého

⇒ **rizika závislosti počítačových her**

⇒ **kyberšikana**

⇒ **Dětská agresivita** se vyvíjí v závislosti na výchově a citlivosti rodičů a pozdějších vychovatelů. Nadměrné užívání tělesných trestů a křik vedou k odporu ze strany dítěte. Je zcela pravděpodobné, že převeze tyto formy chování od svých rodičů a dojde k rozvoji agresivních sklonů. Ani liberální výchova, která nezasahuje a neomezuje nežádoucí hněvivé agrese není pro budoucí sociální vývoj jedince optimální.

⇒ **Šikana** (hovor. šikanování) – zlomyslně, zbytečně obtěžovat, týrat, sužovat, pronásledovat. Šikanu lze definovat jako násilně ponižující chování jednotlivce nebo skupiny vůči slabšímu jedinci, který nemůže ze situace uniknout a není schopen se účinně bránit.

článek 2

Vyhodnocování situace rodiny

2.1 Při vyhodnocení situace si bude všimát zejména následujících projevů chování:

- ⇒ Řádná docházka dětí do školy-jak neomluvená, tak i omluvená absence ve větším rozsahu
- ⇒ Zda má domácnost řád, který členové dodržují- vstávání, noční klid, společné stolování, celkové klima rodiny-vzájemné vztahy.
- ⇒ Co dělají jednotliví členové rodiny ve svém volném čase a zda ostatní členové vědí, co t ostatní dělají.
- ⇒ Bezdůvodné náhlé změny nálad, které by mohly naznačovat příznak zneužívání drog či alkoholu ve vyšší míře.
- ⇒ Finanční stav rodiny, zda jsou schopni si s penězi vyjít či naopak ostatní členové nosí domů věci, na které objektivně nemají finanční prostředky.
- ⇒ Školní výsledky dětí a zejména jejich chování ve škole.

- ⇒ Konzumace alkoholu v domácnosti či kouření. K tomu také můžeme zařadit toleranci rodičů ke kouření či pití alkoholu.

2.2 Sledování a vyhodnocení podnětnosti prostředí v rodině

Při první návštěvě rodiny v domácnosti, sledujeme důležité faktory k zajištění základních životních potřeb dítěte v závislosti na věku dítěte. Zde musíme vyhodnotit, zda podmínky v domácnosti přispívají k řádnému psychosociálnímu vývoji dítěte a k celkovému rozvoji jeho osobnosti. Zejména budeme sledovat následující oblasti.

Dítě v předškolním věku

- ⇒ Vlastní postýlka,
- ⇒ místo kde si dítě může samo hrát,
- ⇒ hračky, a to zejména takové, které podporují rozvoj jemné motoriky,
- ⇒ pastelky, tužky,
- ⇒ omalovánky, papíry na malování,
- ⇒ zda si rodiče s dětmi hrají,
- ⇒ zda si rodiče s dětmi povídají a učí je správné výslovnosti například formou písniček nebo říkanek,
- ⇒ zda chodí s dětmi na procházky, výlety,
- ⇒ zda se děti stýkají s dalšími stejně starými dětmi,

Dítě školního věku

- ⇒ Vlastní psací stůl se školními potřebami,
- ⇒ zda se rodiče s dětmi učí
- ⇒ zda rodiče dítě podporují a povzbuzují ve zlepšování školních výsledků
- ⇒ zda rodiče podporují děti v řádné docházce do školy

Situaci každé rodiny posuzujeme zcela individuálně.

2.3 Pracovní postup:

- ⇒ provedeme rozhovor s rodičem, zjišťujeme, jak rodič tráví s dítětem volný čas, /nemá nadměru povinností? Nestará se o své sourozence? Není doma šikanováno?, není odstrkováno? Motivujeme klienta k tomu, aby se věnovalo svému dítěti – zajímalo se o jeho zájmy, **umožnilo mu společně trávit volný čas**
- ⇒ **provedeme rozhovor s dítětem, ptáme se ho, jaké má kamarády, jak sám tráví svůj čas, jak mu jde škola apod.**
- ⇒ **zprostředkováváme klientovi různé poradny, odborníky**
- ⇒ v případě konfliktů rodině, nezvládání výchovy apod. – mediaci, poradny
 - v případě nezvládání výchovy – nabídneme pomoc s výchovou dítěte
 - pomáháme dítěti vyhledávat různé volnočasové aktivity pro děti

- v případě školní absence – motivujeme rodiče vést děti k povinnosti navštěvovat školní docházku – zprostředkujeme doučování dětí např. přes S.T.O.P, dobrovolníky, studenty na praxi, v případě možnosti, doučujeme dítě sami
- se souhlasem klienta konzultujeme se školou
- dítěti navrhneme využití ve škole výchovného poradce
- zajišťujeme a organizujeme různé besedy, přednášky, modelové situace pro rodiče a děti na různá témata „mámo, táto, teď se půjdeme učit, pak si půjdeme hrát“, o škodlivosti drog apod.
- ⇒ pokud má dítě svého kurátora, se souhlasem klienta konzultujeme s ním
- ⇒ navrhneme návštěvu u lékaře /psycholog/
- ⇒ se souhlasem klienta dáme podnět k případové konferenci za účasti OSPODU, kurátora, školy atd.- dohodneme plán
- ⇒ pokud se soc. patologické jevy vyskytnou u dospělého klienta, zprostředkujeme mu odbornou pomoc, pokud však nemá zájem situaci řešit, spolupráci ukončíme, věc nahlásíme příslušnému OSPODu
- ⇒ pokud v souvislosti se situací v rodině hrozí ohrožení práv dítěte, tuto skutečnost neprodleně nahlásíme příslušnému OSPODu.

Vzhledem k tomu, že tato činnost je velice široce a obecně pojatá a lze ji uskutečňovat prostřednictvím jiných činností, které mohou pověřené osoby v rámci sociálně právní ochrany vykonávat, není možné definovat přesné a jednoznačné požadavky na její výkon a při hodnocení činnosti je třeba vycházet z konkrétních údajů. Vždy pracovník musí pátrat po příčinách.

článek 3

Nejčastěji vyskytované problémy

3.1 Absence dětí ve škole

Níže uvádíme alespoň konkrétní příklad, ale ani tento příklad není univerzálním návodem.

Nejčastější problémy, které se v naší službě vyskytují a pracovník je řeší ve spolupráci s rodinou:

- ↳ rodič ráno nevypraví dítě do školy /má další děti, nevstane ráno apod./
- ↳ rodič nemotivující dítě k povinné školní docházce
- ↳ rodiče neumí hospodařit s penězi a děti pak nemají na svačinku nebo na nějakou akci, pak děti nemohou jít do školy
- ↳ výchovné problémy dítěte ve škole/rodiče je neumí řešit/
- ↳ dítě se bojí jít do školy - ve škole je šikanováno, nezvládá výuku
- ↳ dítě je outsajdrem

Pracovní postup:

- ↳ pracovník zjistí v rodině, jaké důvody vedly k tomu, že dítě má zameškané hodiny ve škole, vede rozhovor s dítětem, rodičem
- ↳ pracovník se souhlasem rodiče zjistí školu, a třídního učitele od dítěte
- ↳ pracovník se souhlasem rodiče zavolá nebo osobně zajistí schůzku ve škole s ředitelem školy a třídní učitelkou/učitelem, popř. s pedagogickým poradcem
- ↳ pracovník zjistí, zda nad rodinou není stanoven dohled, dítěti není přidělen kurátor
- ↳ společně zjišťujeme důvod zameškaných hodin /dítě je ovlivněno partou, ve škole je šikanováno, bojí se dma trestu apod./
- ↳ po zjištění následuje: domluva s učitelem na dalších krocích, abychom společně zabránili dalším neomluveným hodinám.
- ↳ v případě nutnosti dáme podnět k případové konferenci za účasti dítěte, rodiče, zástupce školy, pracovníka OSPODu
- ↳ v případě potřeby pracovník zajistí: dětského lékaře, psychologa, psychiatra, pedagogickou poradnu apod., v případě potřeby zajistí dítěti doprovod
- ↳ pracovník dochází do rodiny a sleduje školní docházku dítěte, ověřuje si ve škole
- ↳ pracovník zajišťuje, aby děti měly podmínky pro pravidelnou školní docházku
- ↳ důležitá je spolupráce s asistentem ve škole, pedagogickým pracovníkem nebo výchovným poradcem
- ↳ před dětmi a rodiči pozitivně hovoříme o učitelích (rodiče mají mnohdy jiný pohled)
- ↳ s rodiči hovoříme o nutnosti, aby dítě školu navštěvovalo, podporujeme je ke studiu, především samotné děti
- ↳ sdělujeme rodičům, že v případě absence dítěte, musí dítě řádně omluvit – omluvenka od lékaře, /jeden den – omluvenka od rodiče – odůvodněná/
- ↳ vysvětlujeme rodičům, že pokud dítě /rodič ráno zaspí/, je lepší, pokud dítě přijde do školy později než vůbec
- ↳ v některých případech nabídneme doprovod dětí do školy
- ↳ dohlížíme na řádnou docházku
- ↳ pracovník motivuje rodiče, aby navštěvovali školu, účastnili se třídních schůzek – v případě potřeby navštěvovali romského asistenta, pedagoga, výchovného poradce)

Př. dobré praxe: Dítě klienta mělo absence, rodič byl za absenci dětí trestně stíhán. Rodič si nevěděl rady. Každé ráno dítě vypravil do školy, dítě však do školy nedošlo. Rodiči bylo doporučeno, aby dítě každé ráno do školy doprovodil /měl tu možnost/, dítě předal přímo učiteli a nechal si každé ráno podepsat od učitele, že dítě mu předal.

3.2 Výchovné problémy

Pracovní postup

- ↳ pracovník po dohodě s rodinou navštěvuje domácnost a pomáhá rodině s výchovou dítěte:
- ↳ pohovoříme s rodiči
 - zjišťujeme, jak se výchovné problémy u dítěte projevují,
 - jaké mohou být příčiny,
 - v jakém jsou rozsahu – souvisí-li již z trestnou činností apod.,
 - od kdy se začaly projevovat,
 - jak často se opakují, zda se stupňují, co je asi vyvolává
 - zda o nich již s někým hovořili,
 - jaké děti mají doma pravidla,
 - jaké rodiče udílejí pochvaly a tresty a za co, /kdo je udílí, porušují-li je/
 - jaké děti mají povinnosti,
 - jak děti nakládají se svým volným časem,
 - jak se rodiče dětem věnují, kolik jim věnují času, kdo v rodině má „hlavní slovo“
- ↳ navštívíme rodinu v jejich domácnosti,
 - zde si můžeme udělat vlastní úsudek, z jakého prostředí dítě pochází, kolik má sourozenců, má-li pro sebe vlastní koutek, má-li své hračky apod., jaká je doma atmosféra
- ↳ pracovník pohovoří s dítětem
 - klade mu šetrně podobné otázky jako rodičům, navíc se ho ptá také na své spolužáky, s kým se kamarádí, jak a kde tráví svůj volný čas, co ho baví
- ↳ se souhlasem rodiče, pracovník pohovoří s učitelem ve škole
- ↳ se souhlasem rodiče pohovoří se soc. pracovníkem /kurátorem/
- ↳ pracovník dochází do rodiny a snaží se rodině pomáhat /dohlíží na úkoly, docházku dítěte, jak tráví dítě svůj čas/
- ↳ nabízí různé volnočasové aktivity pro dítě v rámci organizace či jiných organizací
- ↳ podle toho, o jaké výchovné problémy se jedná, zaměříme naši podporu
- ↳ pracovník buď doporučí návštěvu ve škole u výchovného poradce, popřípadě návštěvu v mediačním centru, pedagogicko psychologické poradně apod., nabídnout možnost psychologa
- ↳ pokud dítě bere drogy – pracovník se snaží o tomto s rodiči i dítětem hovořit, pracovník usiluje o to, aby rodič sám chtěl, aby jeho dítě navštěvovalo K- centrum apod. – v případě drog můžeme pomoc zprostředkovat
- ↳ pokud dítě páchá trestnou činnost – rozhovory s rodiči, dítětem, kurátorem
- ↳ konflikty, domácí násilí v rodině – doporučíme rodičům navštívit poradnu, sdělujeme jim, že dítě může mít výchovné problémy, že si ho rodiče nevšímají, doma se hádají apod.
- ↳ vhodné dát podnět k případové konferenci za účasti OSPOD, rodičů, dítěte, přizvaných subjektů rozdělit úkoly – sledovat plnění
- ↳ pracovník učí rodiče, aby si pro své děti udělali čas, motivuje je k interaktivním hrám
- ↳ pracovník radí a motivuje rodiče k tomu, aby děti měly svá pravidla, určení hranic učili je „co je správné a co ne“
- ↳ pracovník informuje rodiče, že pokud udělí dítěti přiměřený trest (např. zákaz výletu, televize a pod. měl by ho dodržet, vychovávat dítě pochvalami i za maličkosti)
- ↳ pracovník informuje rodiče, aby neříkali dítěti „stejně s tebe nic nebude“, „jsi Rom nikam tě nevezmou“

- ↳ pracovník směřuje děti k tomu, aby si byly vědomy, že mají doma své povinnosti – pomáhat v domácnosti, s mladšími sourozenci
- ↳ v případě ADHD – pracovník doporučí rodině s dítětem odborné vyšetření, zprostředkuje, nabídne doprovod
- ↳ pracovník zve celou rodinu na naše skupinové aktivity, besedy, modelové situace, nebo pracovník zprostředkovává besedy pro rodiče a děti v rámci akcí naší organizace či jiné organizace (stop drogám, sexuální výchova, práva a povinnosti... apod...)

Př. z naší praxe

Dítě mělo velké výchovné problémy, nechtělo chodit do školy, doma rodič nezvládal výchovu. Ve škole propadalo. Příčina, dítě samo nezvládalo učivo. Psychicky labilní. Doporučili jsme rodině návštěvu u psychologa a psychiatra. Rodiče a dítě jsme doprovodili jak k psychologovi, tak následně k psychiatrovi. Navštívili jsme společně i školu. Věc jsme konzultovali s OSPOD. U dítěte bylo soudně rozhodnuto o převzetí do DÚ. Dítě mezitím začalo pravidelně užívat léky, začali jsme intenzivně chodit do domácnosti, pomáhat s doučováním dítěte, dohlíželi jsme na pravidelnou aplikaci léků. Rodiče jsme psychicky podporovali, nabádali matku k tomu, že je důležité, aby dítě pravidelně užívalo léky. Jedině tak se může jeho organismus stabilizovat. Dítě se během dvou měsíců začalo ve škole zlepšovat, psychické problémy dítěte se již tak nevyskytují. Pracovník OSPODU podal svůj návrh na vzetí dítěte do ústavu zpět.

Nezapomeňte:

- ↳ **Dítě participuje na problému**
- ↳ pokud v souvislosti s absencí školní docházky hrozí ohrožení práv dítěte, tuto skutečnost nahlásíme příslušnému OSPODu.

Na různé situace máme vypracované pracovní postupy, které jsou součástí standardů kvality v rámci poskytované služby SAS např.: pomoc se školní přípravou, doučování, domácí násilí, vztahy v rodině apod..../. Pracovník má pracovní postupy volně k dispozici.

článek 4

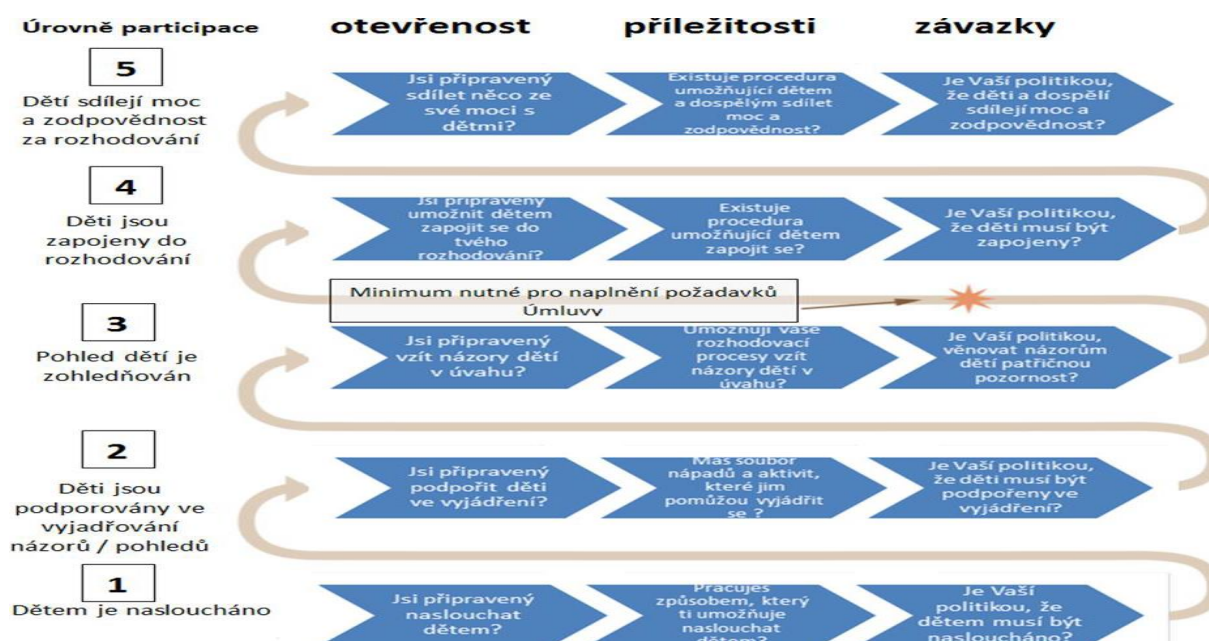
Participace dítěte

Abychom mohli pomoci rodině s dítětem, pracovník bere na zřetel samotné dítě. Naslouchá mu, vyslyší jeho názor. Jedná s ním s respektem. Snažíme se o participaci dítěte.

Participace:

- z lat. *partem capere*, mít podíl, znamená sdílení něčeho, účast nebo podílení se na něčem
- proces, kde může kdokoliv ovlivňovat rozhodnutí o svém životě způsobem, který vede ke změně.

- ⇒ Děti musí dostat informace o jejich právu na participaci ve formě, která je pro dítě přijatelná a přístupná. V praxi to znamená, že: Děti chápou, jak velký vliv mohou mít na rozhodování.
- ⇒ Děti musí dostat možnost vybrat si, zda chtějí nebo nechtějí participovat, a musí být informované o tom, že mohou kdykoliv ukončit jakékoliv aktivity.
- ⇒ Děti nesmí být nuceny do participování nebo vyjadřování svých názorů.
- ⇒ S dětmi by se mělo zacházet s respektem a měly by se jim poskytovat příležitosti ke svobodnému vyjádření jejich názorů a k iniciování nápadů.
- ⇒ Pracovníci by u dětí také měli rozumět a respektovat kontextu jejich rodiny, školy nebo kulturnímu kontextu.
- ⇒ Děti jsou zapojené takovými způsoby, na takové úrovni a v takovém tempu, které odpovídají jejich kapacitám a zájmům.
- ⇒ Informace jsou pro děti dostupné ve formě pro ně přijatelné a přátelské.
- ⇒ Participace dětí musí poskytovat příležitosti pro zapojení ohrožených dětí a měla by odmítat existující schémata diskriminace. Pracovníci musí být citliví vůči kulturám dětí, které participují.
 - ⇒ pracovníci musí dbát na každé preventivní opatření, aby minimalizovali rizika zneužití a všechny další negativní důsledky participace.
 - ⇒ Při plánování a organizování participace dětí je prvořadým hlediskem ochrana práv dětí
 - ⇒ dětem poskytována zpětná vazba

Matice participace dle H. Shiera (2001)

od ukončení realizace projektu. V rámci poskytování činnosti k výkonu SPOD výstupy archivujeme 5 let, poté skartujeme.

Zpracovala: Mgr. Bc. Helena Jedináková, 12.5.2019

